

ชื่อผลงาน: การพัฒนารูปแบบการพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะถอนพิษสุรา เพื่อป้องกันภาวะปอดอักเสบจากการสำลัก หอบผู้ป่วย อายุรกรรมชาย โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย

Development of a Nursing Care Model for Patients with Alcohol Withdrawal Syndrome to Prevent Aspiration Pneumonia, Male Medical Ward, Uthumpornpisai Hospital

ผู้วิจัย: จิตติมา ผ่านพินิจ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หอบผู้ป่วยอายุรกรรมชาย โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย

ภาวะถอนพิษสุรา (Alcohol Withdrawal Syndrome) เป็นปัญหาสำคัญที่พบบ่อยในหอบผู้ป่วยอายุรกรรมชาย โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย โดยผู้ป่วยกลุ่มนี้มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะปอดอักเสบจากการสำลัก (Aspiration Pneumonia) เนื่องจากอาการกระสับกระส่าย สับสน ระดับความรู้สึกตัวที่ลดลง รวมถึงความบกพร่องในการกลืน ซึ่งภาวะแทรกซ้อนดังกล่าวนำไปสู่การต้องใส่ท่อช่วยหายใจ การเพิ่มระยะเวลาในการพำนักในโรงพยาบาล และเพิ่มความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตอย่างมีนัยสำคัญ จากการรวบรวมสถิติระหว่างปี พ.ศ. 2566 ถึง พ.ศ. 2568 พบอุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการสำลักในผู้ป่วยภาวะถอนพิษสุรา มีแนวโน้มสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยพบร้อยละ 8.55, 12 และ 3.17 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบอุบัติการณ์ภาวะหัวใจหยุดเต้น (Cardiac Arrest) สูงถึงร้อยละ 4.17 ในปี พ.ศ. 2568 ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการพยาบาลเพื่อป้องกันภาวะปอดอักเสบจากการสำลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลและศึกษาประสิทธิผลของระบบการดูแลที่พัฒนาขึ้นผ่านแนวคิดการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย

รูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental Research) โดยดำเนินการตามกระบวนการวงจรคุณภาพ (PDCA) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ป่วยที่มีภาวะถอนพิษสุราที่เข้ารับการรักษา ณ หอบผู้ป่วยอายุรกรรมชาย จำนวน 20 ราย ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเมษายน พ.ศ. 2569 และพยาบาลวิชาชีพผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานจำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย แนวทางการพยาบาลในการประเมินภาวะถอนพิษสุรา (AWS), แบบประเมินความเสี่ยงต่อการสำลัก, แบบบันทึกการเฝ้าระวังอาการ และแบบประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการใช้แนวปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากนำรูปแบบการพยาบาลที่พัฒนาขึ้นไปใช้ปฏิบัติจริง ผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 รายได้รับการประเมินและเฝ้าระวังอาการอย่างเป็นระบบตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนด โดยผลลัพธ์ทางคลินิกมีทิศทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน กล่าวคือ ไม่พบอุบัติการณ์การเกิด Aspiration Pneumonia และการใส่ท่อช่วยหายใจในกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็น 0 ราย ที่สำคัญอย่างยิ่งคือไม่พบอุบัติการณ์ภาวะหัวใจหยุดเต้น (0%) ในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา นอกจากนี้ ในด้านการยอมรับนวัตกรรมพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความพึงพอใจต่อการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลดังกล่าวในระดับสูง โดยคิดเป็นร้อยละ 92

สรุปผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาระบบการพยาบาลผู้ป่วยภาวะถอนพิษสุราอย่างเป็นระบบโดยใช้แนวคิด R2R สามารถช่วยลดอุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการสำลักและการใส่ท่อช่วยหายใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ระยะเวลาในการนอนโรงพยาบาลลดลงและยกระดับความปลอดภัยของผู้ป่วย ผลการวิจัยนี้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สำคัญในการนำแนวคิด R2R มาใช้เพื่อพัฒนางานประจำอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลที่ยั่งยืนต่อไป